Från:	noreply.utskick@regionstockholm.se
Till:	RLK Funk Registrator
Ärende:	Remissvar på Ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen – granskningshandling (Diarienummer: RS2025-0095):
Datum:	den 15 oktober 2025 18:40:48
Bilagor:	Remissvar RUFS 25 Mälarörådet.pdf

Remissvar på Ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen – granskningshandling (Diarienummer: RS2025-0095) :

Förnamn :

Efternamn :

E-postadress :

Vilken organisation tillhör du? : Mälarörådet

Vilken typ av organisation tillhör du? : Civilsamhälle

Kapitel 1 - Regional utveckling skapar vi tillsammans : Ingen kommentar se bifogad fil

Kapitel 2 - Stockholmsregionens förutsättningar : Ingen kommentar se bifogad fil

Kapitel 3 - Vår vision: Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion – att bo, leva och verka i : Ingen kommentar se bifogad fil

Kapitel 4 - Mål för Stockholmsregionens utveckling : Ingen kommentar se bifogad fil

Kapitel 5 - Stockholmsregionens rumsliga inriktning :

Kapitel 6 - Så går vi från ord till handling : Ingen kommentar se bifogad fil

Kapitel 7 - Hur den regionala utvecklingsplanen förhåller sig till internationella, nationella och regionala mål : Ingen kommentar se bifogad fil

Kapitel 8 - Den regionala utvecklingsplanens konsekvenser från ett miljömässigt, socialt och ekonomiskt perspektiv : Ingen kommentar se bifogad fil

Bilaga 1 - Demografiskt bostadsbehov i Stockholmsregionen 2022-2060 : Ingen kommentar se bifogad fil

Bilaga 2 - Hållbarhetsbedömning med strategisk miljöbedömning av regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen : Ingen kommentar se bifogad fil

Bilaga 3 - Långsiktiga utvecklingsbehov av transportsystemet i stockholmsregionen : Ingen kommentar se bifogad fil

Bilaga 4 - Riksintressen i regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen : Ingen kommentar se bifogad fil

Övrigt : Ingen kommentar se bifogad fil

Bifoga fil : Remissvar RUFS 25 Mälarörådet.pdf

Hans Holmqvist 2025-10-15

Remissvar RUFS 25

Mälarörådet arbetar ideellt och är partipolitiskt obundet. Uppgiften är att granska, analysera och informera om frågor som är viktiga för Mälaröarnas utveckling.

Vi ser Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen – Granskningshandling, som ett viktigt styrdokument för Mälaröarnas framtid. Det är därmed ett viktigt ämne för rådet att granska och kommentera.

Vi säger inledningsvis att vårt perspektiv tar sin näring på gräsrotsnivå. Den nivå där näringen för all växtkraft bildas. Det är i våra dagliga livsbetingelser, liksom i andra kommuner, som en regions framtid skapas. Vårt remissvar präglas av praktisk erfarenhet av den miljö där planerna ska förverkligas.

Planens styrkor

RUFS 2025 präglas av en helhetsvision om hållbar utveckling och lyfter fram ett flertal styrkeområden och mål som Stockholmsregionen ska bygga vidare på: Hållbar tillväxt och innovation, social inkludering och livskvalitet, regionalt samarbete och samsyn.

Det är vid förverkligandet av dessa mål som de verkliga problemen visar sig.

Planens utmaningar

1. Brist på konkreta resursskattningar: Planen är övergripande och strategisk till sin natur, vilket innebär att många förslag och mål beskrivs relativt översiktligt utan angivna resursbehov. Dokumentet medger själv att det *“finns behov av att ytterligare konkretisera och förtydliga riktningen för många av de områden som hanteras relativt översiktligt i planen”*. Exempelvis preciseras inte vilka personal-, kompetens- eller materialresurser som krävs för att genomföra olika åtgärder. Avsaknaden av uppskattningar för resursåtgång kan försvåra prioriteringar – beslutsfattare får ingen tydlig bild av *hur mycket* som behöver investeras inom olika sektorer för att nå uppsatta mål. Risken är att planen stannar vid visionära mål utan en praktisk färdplan gällande nödvändiga insatser och resurser.

Önskemål: Komplettera

2. Oklar finansiering (hur, av vem, när): RUFS 2025 beskriver inte i detalj hur de föreslagna åtgärderna ska finansieras eller av vilka aktörer. Planen nämner visserligen att den *“används bland annat som underlag för att fördela regionala och statliga tillväxtmedel”* och vägleder användningen av EU-fonder i regionen. Även Region Stockholms roll att samordna finansiering framgår, där *“regional, nationell och europeisk finansiering är avgörande för att … genomföra initiativ som leder mot*

planens mål”. Trots detta saknas konkreta besked om hur och när pengar ska anskaffas eller avsättas för olika insatser, samt vem som ska stå för kostnaderna. Ingen kostnadsplan eller finansieringsplan presenteras i dokumentet. Denna brist på finansiell översiktsplan gör det svårt att bedöma planens realiserbarhet. Utan angiven finansiering finns en risk att vissa delar av planen förblir ogenomförda om nödvändiga medel inte kan säkras i praktiken.

Men en än värre konsekvens är att frånvaron av en kostnadsbild omöjliggör prioriteringar där nytta vägs mot resursåtgång i olika önskvärda projekt.

När de olika planförslagen saknar en prislapp blir de alla skenbart lika önskvärda i politisk debatt. Som helhet vet vi ingenting om vad visionen kommer att kräva i resursvag, och än mindre om vilken alternativ användning av resurser som visionen kommer att omöjliggöra.

Detta anser vi är förslagets allvarligaste brist. Även om preciseringar är omöjliga, så bör planen kompletteras med uppskattningar av de resurskrav som ett genomförande ställer. Detta innebär också att planen kompletteras med en uppskattad tidsaxel.

Önskemål: Olika åtgärders resurskrav och tidsperspektiv förtydligas

3. Övertro på samverkan utan tydliga åtaganden: Planen förlitar sig starkt på att alla aktörer frivilligt ska samverka för att nå målen. Den betonar att *“alla aktörer har ett ansvar att bidra”* och att hela regionens utveckling bygger på gemensamma ansträngningar. Samtidigt specificerar RUFS 2025 inte några bindande åtaganden, styrmedel eller en tydlig ansvarsfördelning mellan olika parter för genomförandet. När *“samtliga aktörer”* förutsätts *“jobba* tillsammans” kan det uppstå oklarhet kring ledarskap och ansvar: Vem tar initiativ i skarpa lägen? Vem följer upp att åtgärder verkligen vidtas? Utan formella mekanismer för uppföljning och ansvar finns en risk att viktiga frågor faller mellan stolarna. I praktiken behövs tydligare åtaganden från specifika aktörer eller nivåer (kommuner, region, stat) för att driva igenom förändringar. Avsaknaden av utsedda ansvarsbärare och milstolpar gör det svårt att förverkliga att målen uppnås.

Önskemål: En diskussion och uttryckt förväntan om vem som gör vad.

Förslag på principiella förtydliganden

RUFS 2025 är både en regional utvecklingsstrategi (RUS) och en regionplan enligt plan- och bygglagen (PBL 7 kap.) samt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar. Den har alltså vägledande karaktär men är inte juridiskt bindande för kommunerna. Kommunerna har och behåller planmonopolet – det vill säga ensamrätten att besluta om användningen av mark och vatten genom översiktsplaner och detaljplaner.

Region Stockholm kan genom RUFS ange regionala mål, strukturer och prioriteringar, men kommunerna avgör om och hur de integrerar dessa i sina egna planinstrument. PBL 7 kap. 3 § anger uttryckligen att regionplanen ska “samordna frågor av mellankommunal betydelse” och “ge vägledning för beslut om översiktsplaner”, men inte inskränka det kommunala planmonopolet.

Detta innebär att RUFS 2025 måste balansera mellan strategisk samordning och respekt för självstyre. Regionplanen fungerar som en ram för dialog och samordning, snarare än som en överordnad plan.

I lekmannastyrda kommuner, som Ekerö, råder ibland oklarhet m RUFS status i beslutssammanhang. Därför är det önskvärt att RUFS status som plandokument klargörs också i själva planförslaget.

För Ekerös del innebär detta att siffror i RUFS som anges för bostadsbyggande och befolkningstillväxt ska uppfattas som del av en dialog, inte som ett avtal eller påbud. Region Stockholm kan genom RUFS ange regionala mål, strukturer och prioriteringar, men kommunerna avgör om och hur de integrerar dessa i sina egna planinstrument.

Regionplanen fungerar som en ram för dialog och samordning, snarare än som en överordnad plan.

Förslag på viktiga kompletteringar

En av förslagets förtjänster är sakkunniga analyser och utredningar. Dessa bör utvecklas ytterligare med landsbygdkommuners problem och möjligheter. Möjligen genom specialstudier kommun för kommun. Ekerö skulle kunna vara ett lämpligt provområde för metodutveckling. På detta sätt kan regionplanen kompletteras med det viktiga perspektivet underifrån och upp. Planen ska ju förverkligas på fältet och då är det angeläget att känna förutsättningarna väl.

Yrkande om ändringar

Bakgrund
Ekerö har en översiktsplan som antogs 2018 med de förutsättningar som då gällde. Planen är oförändrad år 2025 och kommer därför sannolikt att ändras efter valet 2026 oberoende av valresultatet.

De uppgifter som kommunen tidigare har lämnat baseras på denna nu egentligen ogiltiga plan, och kan därför inte betraktas som valida.

Länsstyrelsen och Region Stockholm hänvisar ofta till RUFS vid granskning av kommunala översiktsplaner, vilket gör avvikelser från RUFS politiskt och administrativt svårare att hantera på kommunnivå. Finns det uppgifter i RUFS som går

emot kommunens egna planer har ”bevisbördan” förflyttats till kommunen när den rätteligen borde ligga hos Länsstyrelsen och regionen. Man kan säga att existensen av RUFS har förflyttat tolkningsföreträdet av kommunens situation till regional nivå.

Om RUFS, som nu är fallet, innehåller daterat siffermaterial, som kommunen borde ha ändrat genom en ny översiktsplan, men har underlåtit att göra, så försvåras kommunens planering av en dialog som baseras på inkorrekta uppgifter från Region Stockholm. Så har skett i Ekerö kommuns förslag på Mål och budget 2025 där kommunstyrelsen åberopar, med hänvisning till RUFS, att kommunen har ett tillväxtbehov om cirka 200 bostäder per år. Också i budgetförslaget för 2026 återkommer uppgiften vilket befriar kommunen från ansvaret att göra en realitetsbaserad bedömning.

Det säger sig självt att Region Stockholm inte ska medverka till att sprida otillförlitliga uppgifter om bostadsbehov. I det anförda fallet finns dock en ursäkt i att även RUFS uppgifter föråldras och måste förstås rätt av läsaren. Exemplet visar dock på den svårighet som kommuner ställs inför när planer behöver revideras och möts av motsägelsefulla uppgifter även i Regionens aktuella anvisningar och råd.

Problemet återskapas dessvärre i den nu aktuella bilagan till RUFS, Demografiskt bostadsbehov i Stockholmsregionen. Där anges i tabell 1, sid 5, att Ekerö har ett ingående ackumulerat underskott om 800 bostäder. Detta är en märklig uppgift som är svår att se som en verklighetsbeskrivning.

Vi yrkar att den tas bort eller ändras till att anges som”okänd”. I tabell 2 nyanseras uppgiften något av att tabellen uppger att årligt tillskott 2022-2040 saknar mål. I tabell 3 återkommer så en missvisande uppgift: ”Årligt behov enligt RUFS 2050, 2025-2030, för Ekerö 200 bostäder.

Dessa siffror bidrar inte till klarhet och bör tas bort då de skapar otydlighet om förutsättningarna i den lokala kommunala politiken